

Slovensko a slovenská spoločnosť v rokoch 1938 - 1945

ČESKOSLOVENSKO V R. 1938 – 1945
 (HRANICE ČSR PODLA ZMLUVY V TRIANONE, zo 4.6.1920)

15.3.1939 obsdilo Nemecko Čechy a Moravu a vytvorilo "protektorát"
 29.6.1946 bola Podkarpatská Rus pripojená k ZSSR

Územie okupované Maďarskom po mníchovskom diktáte
 (29.9.1938) a viedenskej arbitráži (2.11.1938)

Slovensko na mape Európy

- 14.marca 1939 vyhlásený Slovenský štát
- Slovenský štát – od 14.marca 1939 – 21.júla 1939
- po prijatí ústavy 21.júla 1939 oficiálny názov štátu Slovenská republika
- autoritatívny režim s monopolným postavením HSĽS, ktorá svoju moc opierala o polovojenskú organizáciu – Hlinkova garda (HG)
- HSĽS – konzervatívne (katolícko-nacionalistické) a radikálne krídlo (národno-socialistické) v strane
- smerom k mladej generácii pôsobila mládežnícka organizácia Hlinkova mládež (HM)
- protičeské a protižidovské opatrenia a systematická mediálna kampaň (riadená Úradom propagandy)
- participácia katolíckeho kléru na politickej moci v krajine
- v zahraničnej politike podriadenie Nemecku – nemecký satelit, po boku Nemecka do vojny proti Poľsku, ZSSR

Slovenská spoločnosť

- roky 1938 – 1945 výrazne poznamenali a čiastočne zmenili štruktúru slovenskej spoločnosti
- tri ideologické piliere režimu – nacionalizmus, kresťanstvo a stavovské zriadenie
- počiatkové nadšenie postupne vyprchalo, pribúdali pocity ohrozenia a strachu
- odbúravanie politických a občianskych práv
- participovanie na arizáciách - všetci ako „páchatelia“
- po povstaní – okupácia krajiny, ilúzia „nezávislosti“ sa definitívne rozpadla

Etnická štruktúra

- územný rozsah – 38 tisíc km², podľa sčítania z roku 1940 viac ako 2,6 mil. obyvateľov
- národnostné zloženie: 85% slovenská národnosť, menšiny: 80 tisíc Čechov, 130 tisíc Nemcov, 79 tisíc Rusínov, 67 tisíc Maďarov, 89 tisíc Židov a 38 tisíc Rómov (Cigánov)
- Židia – nepriaznivá a neustále sa zhoršujúca situácia
- Rómovia - na okraji spoločnosti
- náboženská štruktúra – katolícki kňazi participovali na režime (1/6 poslanceckých kresiel v Sneme a 50% funkcionárskych kádrov v strane)

Hospodárstvo Slovenska v rokoch 1939 - 1945

- súčasť nemeckého vojnového hospodárstva
- prispôsobenie infraštruktúry nemeckým potrebám (najmä cestnej siete)
- aj vzťahy s tretími krajinami pod nemeckým dohľadom
- strata najúrodnejších oblastí v poľnohospodárskej výrobe, zásahy štátu (arizácie židovských majetkov, nútené výkupy, monopoly na výkup obilia a mäsa)
- boj s permanentným nedostatkom poľnohospodárskych výrobkov
- po viedenskej arbitráži strata najúrodnejších a technicky najvyspelejších oblastí

Problémy so zásobovaním

„Tiso, Tuka, kde je múka? Hitlerovi z riti fúka!“

- výpadky v zásobovaní
- 1940 cukor (regulovaná distribúcia)
- v roku 1941 nedostatok múky a chleba (aj v dôsledku zvýšených nákupov v súvislosti s prebiehajúcim vojnovým konfliktom na Balkáne a v ZSSR, neochotou roľníkov odpredávať obilie) – problém sa tiahol až do roku 1942 (nedostatočné prídely, povinné miešanie múky na chleba z pšeničnej kvalitnej a menej kvalitných ražných, jačmenných múk, prípadne zemiakov)
- sucháre, kekse a krupica na prídely len pre malé deti; ryža a ovsené vločky len na lekárske predpisy;
- 1943 odberné lístky na zemiaky
- od roku 1941 výpadky v zásobovaní mäsom – zavedené tzv. bezmäsité dni (pondelok, streda a piatok)
- trvalý nedostatok masti, tukov a slaniny – nesmeli sa podávať vyprážené a smažené jedlá (šišky, dolky, rezne, praženice, ...)
- v niektorých mestách aj nedostatok mlieka (prídely len pre malé deti a chorých)

Sociálna štruktúra

- Slovensko – agrárny charakter, mestá malé (len Bratislava 130 tisíc obyvateľov)
- prídelový systém – pohonné hmoty, cukor, múka, zemiaky, mäso, mlieko, tuky
- sociálne opatrenia – zavedenie rodinných prídavkov na deti do 14 roku, jednorazových drahotných prídavkov, organizovanie zbierok na zimnú pomoc, charitatívne zbierky, 50 tisíc výbavičiek pre novorodencov, organizovanie letných táborov a dovoleníek pre deti zo soc.slabších rodín
- zdravotníctvo – vysoká dojčenská úmrtnosť, vysoká chorobnosť na tbc, nedostatok lekárov a dentistov (preto výnimky pre židovských lekárov), rozvoj sociálneho zdravotníctva – starobince, sirotince, domovy (Krajinské ústredie starostlivosti o mládež)

Kultúrny život

Vojtech Tuka – rektor
Slovenskej univerzity v rokoch
(1939 – 1942)

- rozvoj napriek najrôznejším ideologickým limitom a materiálnym obmedzeniam
- národno-socialistické krídlo – požiadavka nacionálnej kultúry, očistenej od liberálno-židovských elementov
- Konzervatívne krídlo – požiadavka tradičnej, kresťanskej a konzervatívnej kultúry
- školstvo – Slovenská vysoká škola technická (1939), na Slovenskej (Komenského) univerzite – Prírodovedecká fakulta, Vysoká škola obchodná a Vysoká škola vojenská
- ideologický vplyv v školstve knižnice – revízia knižných zbierok, takmer 800 titulov ako nevhodných a vyradených
- kontrola a dohľad nad spolkovým životom – Živena s vládnym komisárom
- Slovenské národné divadlo – slovakizované, už druhá generácia slovenských hercov, Ľudové divadlo v Prešove a Komorné divadlo v Martine

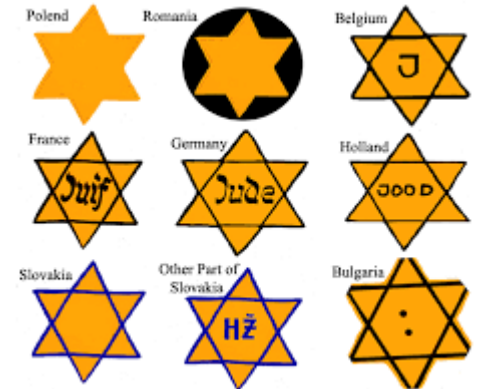
Tzv. riešenie židovskej otázky

- holokaust – podobný priebeh ako vo všetkých okupovaných alebo satelitných štátoch nacistického Nemecka
- slovenské špecifiká – protižidovské opatrenia uskutočňované pod nemeckým tlakom a dohľadom ale aj z vlastnej iniciatívy, rôzne druhy výnimiek
- protižidovská politika – vychádzala z tradičných stereotypov
- prebratie rasového vymedzenia pojmu Žid – rasového antisemitizmu
- rozsiahla legislatíva (zákony, vládne nariadenia)

Obmedzenia pre židovské obyvateľstvo

- vyradený zo všetkých organizácií, vysokých a stredných škôl
- vytvorené ľudové triedy a školy pre židovské deti
- zákaz voľného pohybu, vymedzený čas na nakupovanie
- od jesene 1941 povinné označovanie žltou šesťcípou hviezdou (všetci starší ako 6 rokov)
- protižidovská kampaň, výtržnosti, propaganda
- 9. septembra 1941 vydané nariadenie (č. 198/1941) tzv. Židovský kódex – rasový princíp riešenia židovskej otázky
- v druhej polovici roka 1941 – už schudobnené židovské obyvateľstvo sociálnym problémom štátu

Arizácie

- systematické vyvlastňovanie majetku celej židovskej komunity
- po lete 1940 (po salzburských rokovaní) – urýchlenie procesu a posunu politickej moci smerom k radikálnemu, národno-socialistickému krídlu)
- vylúčenie Židov z hospodárskeho života, strata prostriedkov na prežitie znamenala existenčnú neistotu – ich sociálna situácia sa stala neudržateľnou

Číslo dom. listu	Príjmenie	Ime	Adresa	Príjmenie	Adresa
101	Wassermann	18. 4. 1924.	Žilina Na Veľku 4.		
102	Wassermann	21. 7.	Žilina		
103	Wassermann	1928.	Na Veľku 4.		
104	Wassermann	4. 12.	Žilina		
105	Wassermann	1919.	Sokolovo ul. 4.		
106	Wassermann	20. 7. 1909.	Žilina		
107	Wassermann	1909.	Sokolovo ul. 4.		
108	Wassermann	11. VII. 1901.	Žilina		
109	Wassermann	1901.	Sokolovo ul. 4.		
110	Wassermann	1. 12.	Žilina		
111	Wassermann	1941.	Sokolovo ul. 4.		
112	Wassermann	1919.	Žilina		

Deportácie – Akcia Dávid

- päť koncentračných stredísk: Bratislava – Patrónka, Sereď, Nováky, Žilina a Poprad – v nich sa zostavovali transporty (1000 ľudí)
- transporty – smerovali do Osvienčimu alebo do lublinskej oblasti
- 25.marca 1942 prvý transport z Popradu do Osvienčimu, mladé práceschopné dievčatá – na prácu, aj v ďalších transportoch mladí, od apríla rodinné transporty (11. apríla 1942 prvý z Trnavy)
- prvá vlna deportácií do októbra 1942, 57 transportov, deportovaných 57 752 židovských občanov (39 006 osôb v 38 transportoch do táborov v okolí Lublinu a zvyšných 19 transportov s 18 746 osobami do Osvienčimu)
- za každého vyvezeného židovského spoluobčana Slovensko zaplatilo 500 ríšskych mariek
- výnimky z nástupu do transportov a pracovné výnimky – umožnili uniknúť prvej vlne deportácií (asi 1000 výnimiek pre cca 5 000 osôb)

Situácia po deportáciách

- k 1. marcu 1943 žilo na Slovensku 18 945 osôb židovskej národnosti (9 632 mužov a 9 313 žien), z toho 2574 v pracovných táboroch a strediskách
- snahy obnoviť deportácie, najmä predseda vlády Vojtech Tuka
- v apríli 1944 sa podarilo z Osvienčimu utiecť Alfredovi Wetzlerovi a Rudolfovi Vrbovi – napísali správu o tom, čo videli a zažili
- po vypuknutí Povstania sa rozutekalo židovské obyvateľstvo z pracovných táborov, mnohí sa počas bojov ukrývali v horách
- 4. septembra 1944 obnovený tábor v Seredi – koncentračný tábor na deportácie, koncom septembra 1944 obnovené deportácie – do konca marca 1945
- 28. – 29. septembra 1944 veľká protižidovská razia v Bratislave, 1800 osôb pochytaných a odvezených do Serede, deportácie do Osvienčimu, od novembra 1944 do Ravensbrücku, Sachsenhausenu, Bergen – Belsenu a napokon do Terezína (posledné 4 transporty)
- morálny problém celej spoločnosti – dodnes

Žena patrí do rodiny

- december 1938 - nariadenie o prepustení vydatých žien zo štátnej služby (na centrálnej úrovni) – Slovenska sa to netýkalo (s výnimkou úradov pod centrálnou vládou – napr. magistrátu Bratislavy)
- zákon č. 246/1939 Sl. z. o úprave služobného pomeru vydatých učiteliek, prijatý 28. septembra 1939 – prepustenie vydatých učiteliek z pracovného pomeru
- do 30. októbra 1939 opustilo dobrovoľne svoje miesto 149 učiteliek a do 30. novembra bolo podľa novej zákonnej úpravy prepustených ešte 112 vydatých učiteliek, celkovo do konca roku 1939 odišlo zo štátnej služby 407 vydatých učiteliek
- prepustené boli aj učiteľky, ktoré z rôznych dôvodov školské úrady považovali za nespoľahlivé (146 učiteliek)
- rovnako sa postupovalo aj v prípade vydatých štátnych zamestnankýň (5. júna 1940)

Propagovanie materstva a rodinného života

- „tradičná rodina“, rodinný život, usporiadané rodinné väzby
- idealizácia materstva – odsudzovanie bezdetných žien, jednodetných matiek
- kult slovenskej matky - každoročné oslavy Dňa matiek (od roku 1923) a Dňa slovenskej rodiny (od mája 1940)
- proti propagovaniu antikoncepčných prostriedkov v lekárňach
- 29. marca 1941 – zákon prijatý, úplný zákaz potratov, bez možnosti akejkoľvek lekárskej intervencie v prospech záchrany života ženy (§ 2)
- zákon zakazoval vyrábať, dovážať, predávať a rozširovať „*prostriedky slúžiace výlučne proti počatiu pod prísnyimi trestami*“
- používanie, predávanie, vyrábanie a rozširovanie „*ochranných prostriedkov*“ sa netrestalo.
- sprísňoval existujúce tresty (u slobodnej ženy z dvoch na tri roky a u vydatej ženy z troch na päť rokov väzenia, vykonávateľ potratu mohol byť odsúdený až na desať rokov väzenia)

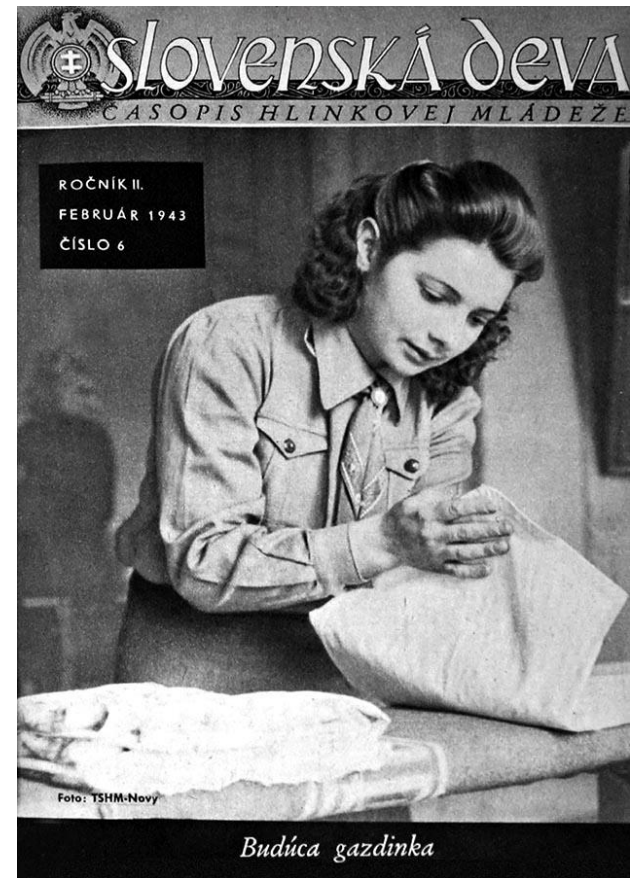
Oprášenie domáceho anjela

- v tlači aj v podobe článkov, príbehov, poviedok a poradne pre mladé nevesty (Čo radím mladej nevesty) a vydaté ženy (Teta Hana vám poradí)
- ideálom – žena-matka, žena-gazdiná, domáci anjel, neviditeľná žena
- kritické vymedzenie sa voči predchádzajúcemu obdobiu – bez make-upu, cigariet, obmedzené možnosti športovania

Prvé kroky k obmedzeniu vzdelávania dievčat

- „zbytočnosť“ vysokoškolského štúdia pre ženy
- v akademickom roku 1938/1939 študovalo na Slovenskej univerzite v Bratislave 314 žien (34 na právnickej fakulte, 82 na lekárskej fakulte a najviac 198 na filozofickej fakulte)
- v akademickom roku 1940/1941 študovalo na právnickej fakulte 736 mužov a 37 žien, na lekárskej fakulte 624 mužov a 100 žien, na filozofickej fakulte 406 mužov a 208 žien, na prírodovedeckej fakulte 180 mužov a 77 žien
- vládny návrh z 25. júna 1941
- dňa 28. júna 1941 rozoslalo MŠNO *Osnovu vládneho nariadenia o dočasnej úprave štúdia žien na Slovenskej univerzite*, aby získalo pripomienky odbornej verejnosti pre prerokovanie návrhu zákona na pôde snemu
- na lekárskej fakulte na 50, na filozofickej fakulte na 30 a na prírodovedeckej fakulte na 15 študentiek, na právnickej fakulte nemali ženy študovať vôbec
- odmietavé stanovisko odbornej verejnosti vzdelávanie pre ženy sa malo realizovať na odborných školách pre ženské povolania a na školách gazdinských - gazdinské školy „*sedliackeho typu*“ s „*rázovitým slovenským charakterom*“, mali byť skromnejšie a jednoduchšie
- úpravy curricula - praktické predmety, pre ktoré mali dievčatá pripraviť na úlohu budúcej matky a gazdinky
- 1939 reforma stredoškolského štúdia – zrušenie koedukácie na stredných školách, následne aj úprava štúdia na učiteľských ústavoch – zrušenie koedukácie

Ako vítame svojho manžela

„Konečne, že si prišiel“, víta manželka svojho muža, ktorý sa o desať minút oneskoril. Je unavený, nervózny, tešil sa, že ide domov a privítanie sa ho nemilo dotklo. „Čo máme dnes?“, pýta sa. Je hladný, a hovorí to vari i preto, aby sa vyhol neutešenej debate.

„Predstav si, kominár mi zamazal celú kuchyňu so svojimi špinavými nohami!“, rozkladá manželka. A tak defilujú všetky neprijemnosti celého predpoludnia pred unaveným manželom. Bol hladný, ale po niekoľkých kúskoch jedla odkladá príbor. Chuf ho prešla. „Čo neješ?“, durdí sa manželka a predkladá mu jedlo znovu, ale muž už nechce.

Premýšľa chvíľu, potom naväzuje na poznámku ženinu: „Ako ti to tá suseda povedala?“, Napíšem pánu K., aby sa jeho pani do našich záležitostí nemiešala“.

Vstane, odkladá servitok a je rozladený. Susedine reči ho urazily. Je to svedomitý manžel. Nedá urážať svoju ženu. A chvíľka zaslúženého pokoja je tam. Príčinou je rozladenosť, akou ho manželka privítala.

Preto nevitajme muža udalosťami kuchynskými, pokiaľ tieto sú spojené s neprijemnosťami. Nepovedzme mu, čo rozbila služobná, alebo deti, že nemáme také šaty ako priateľka a vôbec, že sme nespokojné, že iné ženy sa majú lepšie a pod.

Radost z návratu domov sa tým zaplašuje. Jedlo nechutí, hodinka odpočinku sa premení v hodinu mrzutej nálady, žalúdok neslúži a nervy a námaha ženina o úpravu obeda je tam. Preto len vľúdne, muž za to nemôže, že sa v úrade zdržal, to pochopia najlepšie tie ženy, ktoré samy boli zamestnané a vedia, že zamestnanec nie je pánom času. Kuchynské starosti si obstarajme samy, alebo ich mužovi povieme vo vhodnejšej dobe, než je obed. Dobré slovo a veselá nálada sú balzomom pre unaveného ducha, každé rozčúlenie vyžaduje väčšiu výkonnosť žľáz. V dobrej nálade voľne obieha krv a príjemná nálada je prameňom novej sily a spokojnosti.

Dodatok k prezentácii: List Trnavčaniek

Prečedníctvo Slovenského snemu

v Bratislave .

Čo najúctivejšie dávame Vám na vedomie i keď je tento list bezmenný, ale obsahuje rýdzu pravdu a len k voli tomu aby sme ľuďom neboli preukázaný ako svedkovia, lebo nevieme čo sa stane, tak len skrz opatrnosti svoje mená neuvádzame .

Ráčte preto to doležíte prezkúmať a vziať na vedomie a nie, ako to Čechúni robili, že si vydávaly zákony nedbajúc na volanie ľudu a tak prišli ku skrachovaniu .

Nuž drobný ľud čo pánov stavá na nohy takto hovorí ľud s ktorého pochádza náš štát .

Že Slovenský snem vynáša zákony bez toho, aby si uvážil vedelo, že pletie na seba bič, slovenský ľud sa stáva nedoverivý voči našej vláde reptá, Bohu rúha, ba stáva sa nekresťanským len preto, že vydávate zákony na ochranu materstva .

Nuž na to by Vám vedel každý povedať, dobre pánom na kreslách vysokých kričať, aby sa chudoby neliáhlo a, aby potom im mal kto hrby chrániť keď bude zle .

Ale nie, chudoba vidí ďalej od nosa hovorí keby sa čo schumelilo prvý budeme biť tých čo tie zákony vynášajú .

Ano vtedy je to miestne keď je dostatočne postarané, aby náš ľud mal s čoho živý byť, aby mal kde chleba zarobiť, ale vyhadzovať Slovákov s práce, keď chce sa obhájiť to dokážete a potom, kde sú tí čo kričia keď sa Vám nepáči, choďte do cudziny robiť a oni páni v kreslách žerú, a nie len to ale sa aj drbú, kurvy držia po úradoch, aby to mali po ruke a keď sa to tu na hlavných miestach prečo sa to bráni chudobe, týto môžu si dať odpomocť plodu, lebo maju kolégov a tí samozrejme to nevyzradia no, ale Boh chráni, aby sa teraz dokázalo niečo na menšiu robotnícku vrstvu .

///

Tím je všetko zakázané a omedzené do krajností, veď deti robiť nie je umenie, ale o ne sa starať je umenie no a keď sa ne - postarajú úrady, aby dospely dostal chleba muž kto sa má ??? Ale je pravda, keď sa chce dievča zamestnať, ktoré nemá s čoho žiť a chcelo by robiť, musí sa naložiť zo šéfom, s takýma starýma kurvami a vtedy ju prijme a má dobre ako, ale slušné dievča sa nedostane nikde a tu vtedy je z jednej strany podporené kurvástvo a na druhej strane zákony platia pre nižšiu vrstvu, aby Ti deti neodohnali, lebo v inom prípade chodia žandári ktorý byjú, aby sa vyzradilo keď sa niečo tuší a súd súdi bez hlavi a zatvára .

Vtedy sa starajte, keď treba každého zamestnať, ale hoc je Slovák aj teraz sa ťažko dostane a potom sa budú deti robiť a robiť veď to nie je žiadné umenie opakujem to po druhýkrát .

A šatiť a jesť dávať a s čoho keď nieto prozstriedkov .

Nech sa možia páni kdeých ženy môžu srať detí,, lebo majú čo žrať, vedú pohodlný život, majú okolo seba kuchárku slúžku .

Ale čo má povedať tá ktorá od rána do noci lopotí za každodenným chle - bíčkom, muž tiež a ešte aj tak nevyrobia na slušné šatenie a jedenie, lebo je nesmierná drahota , načo sú tu deti, ale síti lačnému neverí a tými sítimi Ste Vy páni a Ste egoisty, lebo chcete, aby spánov boli páni a nie aby sa i s chudobného stal pán myslíte veľmi na seba a zá - kony aby počúvala tá chudoba sprostá. Pravda???

Nuž tu ľudia čo by neradi, preklínajú tých čo vynašajú tieto zákony, po druhej stranke preklínajú, že čo bolo kričané, že sa stane náprava, že sa nestalo, že cigánite, nič ľud neverí svojim vodcom a drahú vlasť vykúpeniu krvov preklínajú .

Uznajte Vy páni nesvedomci, Vy žraloci slovenského národa !!!

Však pochádzate, len toho drobného ľudu . Uznajte buďte spravodlivý, ,ebo v tom prípade sa neudržíte, ale ani štát .

Veď, aký je ľud pohoršený nad tým, keď číta v novinách.

Dievča 25 ročné pre potulovanie, že hľadalo si tú skivu chleba dostalo 15 dní žaláru v ktorom sa zo zúfalstva obesilo .

Nuž nie je to do neba volajúci hriech, keď dospelé dievča, že chce pracovať a nemá kde, ju zatvorila a ono siahne na ten biedny život svoj, nie je to väčší hriech, ako keď matka dieťa zničí v zárodku a neprinesie ho na svet len s toho dovodu , aby sa tak netrápilo ako

matka a na koniec nesiahlo na život keď sa štát nepostará
aby bol každý zamestnaný a keď sa ešte dostaví do úradu narobia krik,
ako na nejakého psa , aby sa triasli čím prv príťaze .
Alebo Ste platí dali tým , čo majú a tí čo skvor toho by potrebovali tím
ste nedali .
Nuž je tu vaša chýb, ktoré keď Vy nevidíte, ale mi ano treba ich odstrá-
niť, aby bol celok spokojný, ale nemá kto, ale zákon na ochranu materstva
a iné a iné veci to ano .
Každá matka vie či dieťa má priviesť na svet i bez vášho zákona či nie ,
a keď je muž kurváč, pijan, žene dať nechce plat, muž či sme v Číne, lebo
kde vríti, či táto žena má na svet priniesť plod trápenia, aby jej šlo po
žobrote, keď je muž nekalavný, ľachkomyselný jako na príklad Ste aj Vy
páni . Zákon vynesiete muži, ktorý chcú matky a ženy ešte viac k zúfalstvu
pohánali viac ako kde koľvek poslal . /Lebo ako Čechúne./
Je to terór, násilie, nie kresťanská vláda, ale mučenie žien, vtedy nech
Boh nežehná nášmu štátu, keď Vy neuznáte, lebo v mnohých prípadoch sa ne-
stará muž o nič, ženu by honil, drbal, jebal každú noc a žena je suka???
Aby jej deti od zatku nestačili odpadavať. Ale nezabúdať Vy tam hore páni,
že chce aj tá chudoba sitrochu zašrbať, jako aj Vy . Aj tá má trochu ži-
váta v sebe. Tá si to kde má strčiť ??? Do riti !!!
Prosíme nešírte medzi nami s takýmto vecma nenávisť voči vláde a Vám
všetkým, lebo len Boh vie, čo musí žena trpeť, akú kalváriu, kaď pri
naničhodnommužovi musí si aspoň jedno dieťa do poriadku, nech sa deti tam
rodia kde toľko nestoja utrpenia, ale v opačnom prípade nie jedná žena
a dievča si siahne na život, keď nebude iného východiska, lebo v mnohých
rodinách je hlad, živorenie a bieda a nezamestnanosť dospelých a vtedy
sa tieto zákony priečia proti samému Bohu .
Ale nie čo Čechúne nahali zákony , Vám sa niektoré po srti .
Čo bolo pre Váš dobré to Ste si podržali, a čo malo by byť pre náš narod
dobré , to Ste jednoucho zrušili. Zrušili, lebo Vám to nijako nevoňalo.
Pravda ??? Prosíme o uznanie a nápravu Na stráž : Vaši dobropra-
Polepšiate sa Vy tam hore páni ??? júci a prajúce
Trnavčianky .

PREDSEDNICTVO SNEMU SLOVENSKEJ REPUBLIKY		
Došlo:	2. V 1941	
Číslo:	409	
Predložil:	Referant:	Prílohy:
	B. S.	4

ad arte
Božica 8. 11. 1941
2. kopie
14/11/41

Číslo: